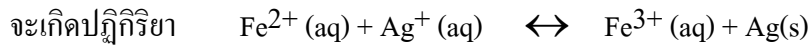

ตะลุมโจทย์เคมี บทที่ 7 สมดุลเคมี

ตอนที่ 1 สมดุลไดนามิก

ภาวะสมดุล คือ ภาวะที่มีระบบคงที่

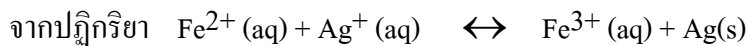
ตัวอย่างเช่น เมื่อผสม FeSO_4 เข้ากับ AgNO_3 ที่มากเกินไป

- © ในตอนแรก ปฏิกิริยาไปข้างหน้าเกิดมาก เพราะ.....
 แต่ปฏิกิริยาย้อนกลับเกิดน้อย เพราะ.....
- © ต่อมาปฏิกิริยาไปข้างหน้าจะลดลง เพราะ.....
 ในขณะที่ปฏิกิริยาย้อนกลับเพิ่ม เพราะ.....
- © ในที่สุด ปฏิกิริยาไปข้างหน้า = ปฏิกิริยาย้อนกลับ
 ทำให้ระบบมีสมบัติคงที่ คือ ปริมาณสารทุกตัวมีปริมาณคงตัวตลอดเวลา
 ภาวะเช่นนี้เรียกว่า ภาวะ.....
 และเนื่องจาก เป็นสมดุลที่เกิดกับปฏิกิริยาเคมี จึงเรียกอีกอย่างว่า .....

<p>หมายเหตุ 1) ที่สมดุล ปริมาณสารทุกตัวจะคงที่ แต่ไม่จำเป็นว่าจะต้องเท่ากันทุกสาร สารบางตัวอาจมีมาก บางตัวอาจมีน้อย ก็ได้ แต่ปริมาณที่มีนั้นต้องคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง</p> <p>2) สารทุกตัวในระบบจะไม่หมดไปจากระบบแม้ว่าจะทิ้งไว้นานเท่าใดก็ตาม</p>

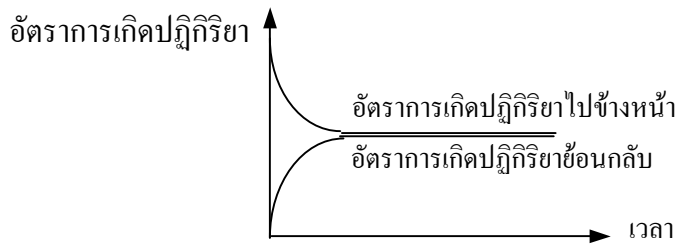
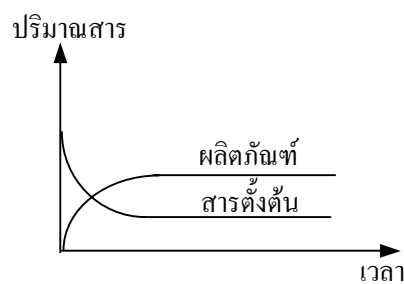
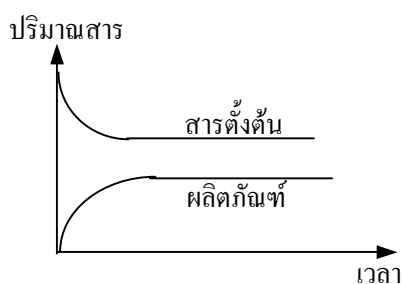
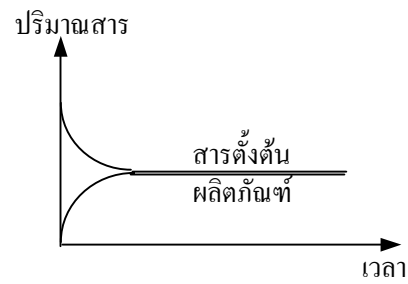
1. ต่อไปนี้ ข้อใดถูกข้อใดผิด

- ..... 1) ในช่วงแรกปฏิกิริยาไปข้างหน้าจะเกิดขึ้นเร็ว เพราะสารตั้งต้นมีความเข้มข้นสูง
 แต่ปฏิกิริยาย้อนกลับจะเกิดขึ้นช้า เพราะผลิตภัณฑ์มีความเข้มข้นต่ำ
- ..... 2) ต่อมาปฏิกิริยาไปข้างหน้าจะช้าลง แต่ปฏิกิริยาย้อนกลับจะเร็วขึ้น จนในที่สุด
 อัตราการเกิดปฏิกิริยาไปข้างหน้า = อัตราการเกิดปฏิกิริยาย้อนกลับ
 เรียกว่า ระบบเข้าสู่ภาวะสมดุล
- ..... 3) ในภาวะสมดุล ระบบจะนิ่งไม่มีการเกิดปฏิกิริยาเคมี

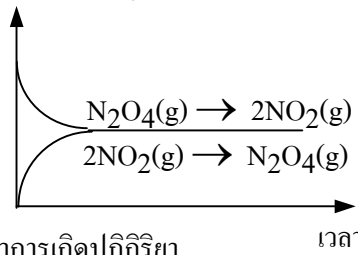
2. ต่อไปนี้ ข้อใดถูกข้อใดผิด

- ..... 1) ในภาวะสมดุล ปริมาณสารตั้งต้น และ ผลิตภัณฑ์ จะมีค่าคงตัว
 ..... 2) ในภาวะสมดุล ปริมาณสารตั้งต้น = ปริมาณผลิตภัณฑ์
 ..... 3) หากทิ้งระบบไว้นานๆ สารตั้งต้นจะหมดไปเหลือแต่ผลิตภัณฑ์

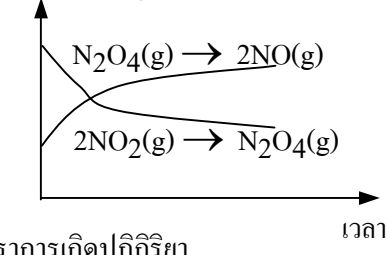
กราฟของภาวะสมดุล**1. กราฟแสดงอัตราการเกิดปฏิกิริยา****2. กราฟแสดงปริมาณสารตั้งต้นและผลิตภัณฑ์****แบบที่ 1** สารตั้งต้นเหลือน้อยกว่าผลิตภัณฑ์**แบบที่ 2** สารตั้งต้นเหลือมากกว่าผลิตภัณฑ์**แบบที่ 3** สารตั้งต้นเหลือเท่ากับผลิตภัณฑ์

3(En 38) ปฏิกิริยาเคมี $\text{N}_2\text{O}_4(\text{g}) \leftrightarrow 2\text{NO}_2(\text{g})$ ดำเนินไปจนสู่ภาวะสมดุล ถ้าสร้างกราฟของอัตราการเกิดปฏิกิริยากับเวลา ควรได้กราฟอย่างไรเมื่อเริ่มต้นปฏิกิริยาด้วย N_2O_4 เพียงตัวเดียว

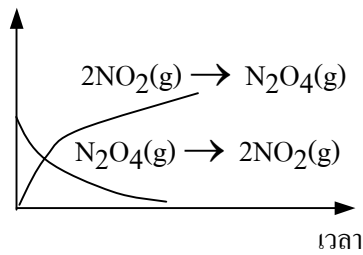
1. อัตราการเกิดปฏิกิริยา

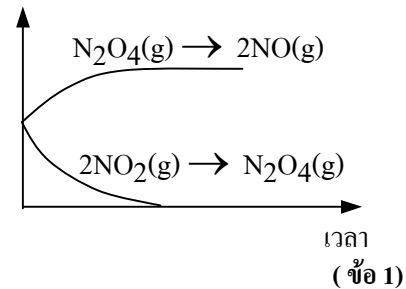
2. อัตราการเกิดปฏิกิริยา

3. อัตราการเกิดปฏิกิริยา

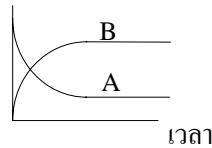

4. อัตราการเกิดปฏิกิริยา

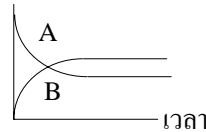

4(มข 41) จากปฏิกิริยา $\text{A} \leftrightarrow \text{B}$ เมื่อพล็อตกราฟระหว่างความเข้มข้นของ A และความเข้มข้นของ B เทียบกับเวลาได้รูปกราฟเกิดขึ้นดังต่อไปนี้

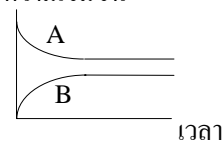
a. ความเข้มข้น

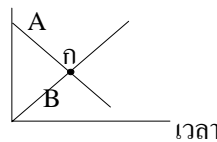
b. ความเข้มข้น

c. ความเข้มข้น

d. ความเข้มข้น

ข้อความต่อไปนี้ข้อความในข้อใดถูกต้อง

(ข้อ 1)

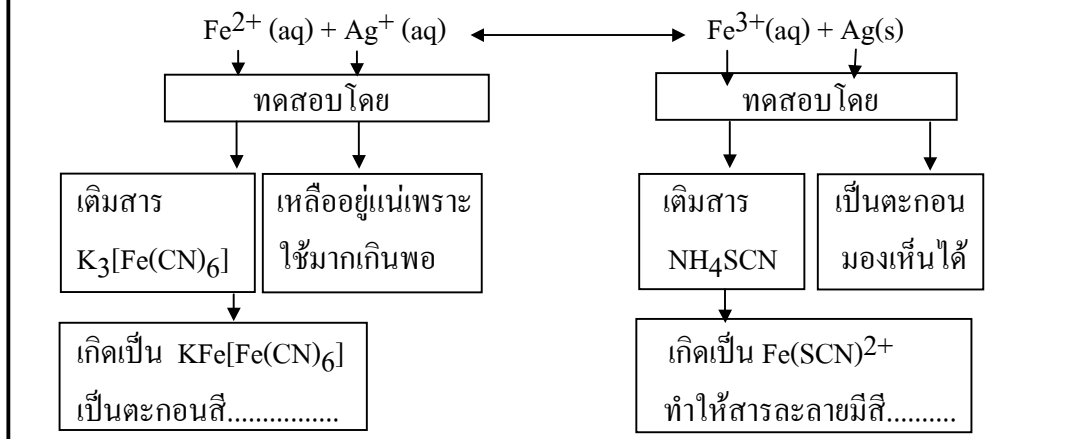
- รูป a , b และ c มีภาวะสมดุลเกิดขึ้น ในขณะที่รูป d ยังไม่ถึงภาวะสมดุล
- มีรูป a เท่านั้น ที่เป็นไปได้สำหรับปฏิกิริยาที่มีภาวะสมดุลเกิดขึ้น
- ในรูป d ที่จุด ก. เป็นจุดที่มีความเข้มข้นของ A และ B มีค่าเท่ากันและเกิดภาวะสมดุลขึ้นที่จุดนี้
- รูป a , b และ d มีภาวะสมดุลเกิดขึ้นที่จุดตัดกันระหว่างความเข้มข้นของ A และ B

5(มข 50) ข้อความใดไม่จำเป็นสำหรับระบบที่อยู่ในที่สมดุล

1. เป็นระบบปิด
2. มีอัตราเร็วของปฏิกิริยาไปข้างหน้าและปฏิกิริยาย้อนกลับเท่ากัน
3. มีความเข้มข้นคงที่
4. มีความเข้มข้นของสารผลิตภัณฑ์เท่ากับสารตั้งต้น

(ข้อ 4)

เนื่องจากภาวะสมดุลไดนามิกมีการหมุนเวียนกลับไปกลับมาสม่ำเสมอ ดังนั้นที่ภาวะสมดุล ปริมาณสารทุกตัวยังคงมีอยู่ไม่มีวันหมดไป เช่น สมดุลของปฏิกิริยาข้างต้น ทั้งสารตั้งต้นและผลิตภัณฑ์ จะมียู่ในระบบตลอดเวลาสามารถพิสูจน์โดย

ตอนที่ 2 การเปลี่ยนแปลงภาวะสมดุล

การเปลี่ยนแปลงภาวะสมดุล คือ การทำให้ปริมาณสารต่าง ๆ ในภาวะสมดุลซึ่งคงที่เปลี่ยนไป
ปัจจัยที่ทำให้ภาวะสมดุลเปลี่ยนมี 3 ประการคือ

- 1) การเพิ่มหรือลด.....
- 2) การเพิ่มหรือลด.....
- 3) การเพิ่มหรือลด.....

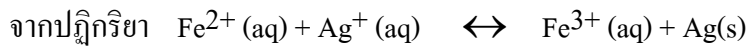
การเปลี่ยนแปลงภาวะสมดุลจะเป็นไปตามหลักของ “เลอว์ชาเตอริเยร์” คือ

“ เมื่อระบบที่อยู่ในภาวะสมดุลถูกรบกวนโดยมีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสมดุลของระบบ ระบบจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่จะลดผลกระทบนั้นแล้วเข้าสู่สมดุลใหม่อีกครั้งหนึ่ง ”

จำง่าย ๆ ถ้าเราเพิ่มอะไรก็ตามให้แก่ระบบ ระบบจะพยายามลดสิ่งนั้นลง

ถ้าเราลดอะไรของระบบลง ระบบจะพยายามสร้างสิ่งนั้นชดเชยกับสิ่งที่สูญเสียไป

6. จงเติมคำลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้องและได้ใจความ

1) เมื่อเติม Fe^{2+} สมดุลจะเลื่อนไปทาง .....

ปริมาณ Fe^{2+} ..... Ag^+ ..... Fe^{3+} ..... Ag .....

2) เมื่อเติม Ag^+ สมดุลจะเลื่อนไปทาง .....

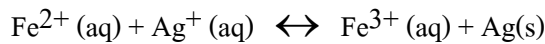
ปริมาณ Fe^{2+} ..... Ag^+ ..... Fe^{3+} ..... Ag .....

3) เมื่อเติม Fe^{3+} สมดุลจะเลื่อนไปทาง .....

ปริมาณ Fe^{2+} ..... Ag^+ ..... Fe^{3+} ..... Ag .....

ตอบ 1. ขวา, เพิ่ม, ลด, เพิ่ม, เพิ่ม 2. ขวา, ลด, เพิ่ม, เพิ่ม, เพิ่ม 3. ซ้าย, เพิ่ม, เพิ่ม, เพิ่ม, ลด

7. หากเติม $\text{Ag}(\text{s})$ ลงในสมดุลต่อไปนี้ สมดุลจะเลื่อนไปทางใด (ไม่เปลี่ยนแปลง)

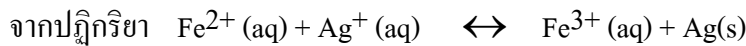

8. เติมน้ำตาลลงในน้ำเชื่อมที่อิ่มตัวที่มีผลึกของน้ำตาลอยู่ จะทำให้สมดุลเปลี่ยนแปลง

หรือไม่

(ไม่)

9. จงเติมคำลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้องและได้ใจความ

1) เมื่อลด Fe^{2+} สมดุลจะเลื่อนไปทาง .....

ปริมาณ Fe^{2+} ..... Ag^+ ..... Fe^{3+} ..... Ag .....

2) เมื่อลด Ag^+ สมดุลจะเลื่อนไปทาง .....

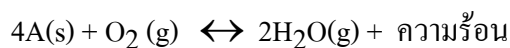
ปริมาณ Fe^{2+} ..... Ag^+ ..... Fe^{3+} ..... Ag .....

3) เมื่อลด Fe^{3+} สมดุลจะเลื่อนไปทาง .....

ปริมาณ Fe^{2+} ..... Ag^+ ..... Fe^{3+} ..... Ag .....

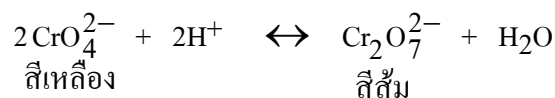
ตอบ 1. ซ้าย, ลด, เพิ่ม, ลด, ลด 2. ซ้าย, เพิ่ม, ลด, ลด, ลด 3. ขวา, ลด, ลด, ลด, เพิ่ม

10. ในเติม CaCl_2 (เป็นสารลดความชื้น) ลงในปฏิกิริยาต่อไปนี้ ผลจะเป็นอย่างไร

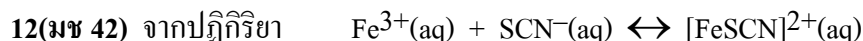

(เลื่อนขวา)

11(มข 32) ผลการทดลองต่อไปนี้

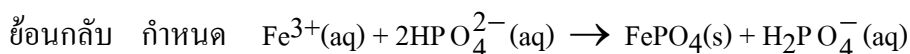

ถ้าเติม NaOH 6 mol/l 10 หยด ลงในสารผสมของปฏิกิริยา ผลคือ ปฏิกิริยาจะดำเนินไปทางด้านขวา หรือด้านซ้ายและสารละลาย จะมีสีอะไร (ซ้าย , เหลือง)

สีเหลืองอ่อน ไม่มีสี สีแดงเลือดนก

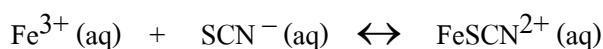
การกระทำในข้อใดมีผลทำให้สีแดงของสารละลายจางลง อันเนื่องมาจากการเกิดปฏิกิริยาย้อนกลับ กำหนด $Fe^{3+}(aq) + 2HPO_4^{2-}(aq) \rightarrow FePO_4(s) + H_2P O_4^{-}(aq)$

A. เติมน้ำ B. เติม $HP O_4^{2-}$ C. เติม KSCN

1. A 2. B 3. A , B 4. B , C (ข้อ 3)

13(มข 36) ในการทดลองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงภาวะสมดุลโดยผสมสารละลาย $Fe(NO_3)_3$ เข้ากับ $NH_4 SCN$ ได้สมดุลดังนี้

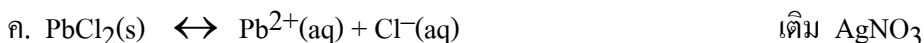
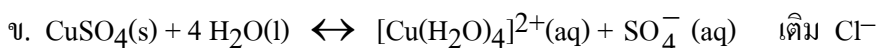

สีเหลือง ไม่มีสี สีแดง

เมื่อเติมสารละลายไดโซเดียมไฮโดรเจนฟอสเฟต ($Na_2 HPO_4$) ลงไปจะเกิดผลตามข้อใด

1. สีแดงเข้มขึ้นเนื่องจาก $Na_2 HPO_4$ ทำปฏิกิริยากับ Fe^{3+}
2. สีแดงจางลงเนื่องจาก $Na_2 HPO_4$ ทำปฏิกิริยากับ $FeSCN^{2+}$
3. สีแดงจางลงเนื่องจาก $Na_2 HPO_4$ ทำปฏิกิริยากับ Fe^{3+}
4. สีแดงเข้มขึ้นเนื่องจาก $Na_2 HPO_4$ ทำปฏิกิริยากับ SUN^{-} (ข้อ 3)

14(มข 43) พิจารณาข้อมูลต่อไปนี้

เมื่อเติมสารต่าง ๆ ในแต่ละข้อลงในสมการที่อยู่ทีสมดุลแล้วข้อที่แสดงว่าปฏิกิริยาดำเนินไปทางซ้ายคือข้อใด

1. ก และ ข 2. ข และ ค 3. ค และ ง 4. ก และ ง (ข้อ 4)

15. $CaCO_3(s) \leftrightarrow Ca^{2+}(aq) + CO_3^{2-}(aq)$ หากเติมน้ำลงไป สมดุลจะเลื่อนไปทางใด (เลื่อนขวา)

16. จงเติมคำลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้องและได้ใจความ

- จากสมการ $2\text{NO}_2(\text{g}) \leftrightarrow \text{N}_2\text{O}_4(\text{g})$
เมื่อความดันเพิ่ม สมดุลจะเลื่อนไปทาง..... เมื่อลดความดันจะเลื่อนไปทาง.....
- จากสมการ $2\text{NH}_3(\text{g}) \leftrightarrow \text{N}_2(\text{g}) + 3\text{H}_2(\text{g})$
เมื่อความดันเพิ่ม สมดุลจะเลื่อนไปทาง..... เมื่อลดความดันจะเลื่อนไปทาง.....
- จากสมการ $\text{N}_2(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g}) \leftrightarrow 2\text{NO}(\text{g})$
เมื่อความดันเพิ่ม สมดุลจะเลื่อนไปทาง..... เมื่อลดความดันจะเลื่อนไปทาง.....
- จากสมการ $\text{BiCl}_3(\text{aq}) + \text{H}_2\text{O}(\text{g}) \leftrightarrow \text{BiOCl}(\text{s}) + 2\text{HCl}(\text{aq})$
เมื่อความดันเพิ่ม สมดุลจะเลื่อนไปทาง..... เมื่อลดความดันจะเลื่อนไปทาง.....
- จากสมการ $3\text{Fe}(\text{s}) + 4\text{H}_2\text{O}(\text{g}) \leftrightarrow \text{Fe}_3\text{O}_4(\text{s}) + 4\text{H}_2(\text{g})$
เมื่อความดันเพิ่ม สมดุลจะเลื่อนไปทาง..... เมื่อลดความดันจะเลื่อนไปทาง.....

ตอบ 1. ขวา,ซ้าย 2. ซ้าย,ขวา 3. ไม่เลื่อน 4. ขวา,ซ้าย 5. ไม่เลื่อน

17(มข 39) ถ้าเพิ่มความดันให้แก่ระบบแล้ว ปฏิกริยาข้อใดที่จะเพิ่มปริมาณผลิตภัณฑ์

- $2\text{CO}(\text{g}) + 2\text{NO}(\text{g}) \leftrightarrow 2\text{CO}_2(\text{g}) + \text{N}_2(\text{g})$
- $\text{C}_2\text{H}_4(\text{g}) \leftrightarrow \text{C}_2\text{H}_2(\text{g}) + \text{H}_2(\text{g})$
- $\text{C}(\text{s}) + \text{O}_2(\text{g}) \leftrightarrow \text{CO}_2(\text{g})$
- $3\text{Fe}(\text{s}) + 4\text{H}_2\text{O}(\text{g}) \leftrightarrow \text{Fe}_3\text{O}_4(\text{s}) + 4\text{H}_2(\text{g})$ (ข้อ 1)

18(มข 38) ปฏิกริยาที่ภาวะสมดุลที่อุณหภูมิคงที่ต่อไปนี้ ปฏิกริยาใดหากมีการขยายปริมาตร จากเดิมเป็นสองเท่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางของปฏิกริยาไปทางขวามือ

- $\text{H}_2(\text{g}) + \text{CO}_2(\text{g}) \leftrightarrow \text{H}_2\text{O}(\text{g}) + \text{CO}(\text{g})$
- $\text{PCl}_5(\text{g}) \leftrightarrow \text{PCl}_3(\text{g}) + \text{Cl}_2(\text{g})$
- $\text{H}_2(\text{g}) + \text{Cl}_2(\text{g}) \leftrightarrow 2\text{HCl}(\text{g})$
- $\text{N}_2(\text{g}) + 3\text{H}_2(\text{g}) \leftrightarrow 2\text{NH}_3(\text{g})$ (ข้อ 2)

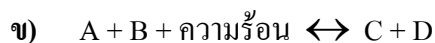
19. ก) $\text{A} + \text{B} \leftrightarrow \text{C} + \text{D} + \text{ความร้อน}$

เพิ่มอุณหภูมิทำให้สมดุลเลื่อนไปทาง..... (ซ้าย)

ด้วยอัตราการเกิดปฏิกริยา..... (เร็ว)

ลดอุณหภูมิทำให้สมดุลเลื่อนไปทาง..... (ขวา)

ด้วยอัตราการเกิดปฏิกริยา..... (ช้า)

เพิ่มอุณหภูมิทำให้สมดุลเลื่อนไปทาง..... (ขวา)

ด้วยอัตราการเกิดปฏิกิริยา..... (เร็ว)

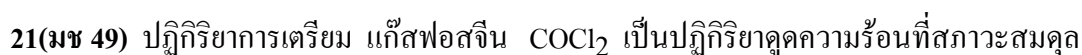
ลดอุณหภูมิทำให้สมดุลเลื่อนไปทาง..... (ซ้าย)

ด้วยอัตราการเกิดปฏิกิริยา..... (ช้า)

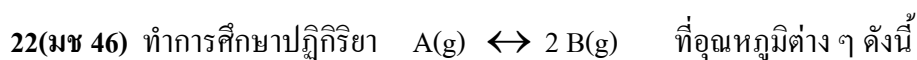
ข้อใดต่อไปนี้ผิด

1. ปฏิกิริยานี้เป็นปฏิกิริยาคายความร้อน
2. การลดอุณหภูมิทำให้เกิดก๊าซ แอมโมเนียมากขึ้น
3. การเพิ่มความดันทำให้เกิดก๊าซแอมโมเนียน้อยลง
4. การผลิตก๊าซแอมโมเนียสามารถใช้เหล็กเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาได้ (ข้อ 3)

มีสมการเป็น $CO(g) + Cl_2(g) \leftrightarrow COCl_2(g)$ ข้อสรุปใดไม่ถูกต้อง

1. การเพิ่มแก๊สคลอรีนจะทำให้เกิด $COCl_2$ เพิ่มขึ้น
2. เมื่อลดความดัน ปฏิกิริยาจะดำเนินไปทางขวามือ
3. เมื่อเพิ่มอุณหภูมิ ปฏิกิริยาจะดำเนินไปทางขวามือ
4. เมื่อเพิ่มแก๊ส CO ทำให้ปฏิกิริยาดำเนินไปทางขวามือ (ข้อ 2)

อุณหภูมิ (°C)	[A] , M	[B] , M
300	0.10	0.80
400	0.070	0.70
500	0.25	0.50

พิจารณาข้อความต่อไปนี้

- ก. ปฏิกิริยานี้เป็นปฏิกิริยาคายความร้อน
- ข. ปฏิกิริยานี้เป็นปฏิกิริยาคูดความร้อน
- ค. เมื่อเพิ่มความดันของก๊าซ A ปฏิกิริยาจะไปทางขวามือ
- ง. เมื่อลดความดันของก๊าซ A ปฏิกิริยาจะไปทางขวามือ

26(En 42/2) ผลของตัวเร่งปฏิกิริยาที่มีต่อปฏิกิริยาที่ผันกลับได้ ปฏิกิริยาหนึ่งจะเป็นดังข้อใด

ในแง่ของอัตราของปฏิกิริยา และการเปลี่ยนแปลงภาวะสมดุลของระบบ (ข้อ 2)

	อัตราของปฏิกิริยาไปข้างหน้า	อัตราของปฏิกิริยาย้อนกลับ	ภาวะสมดุลของระบบ
1.	เร็วขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	เคลื่อนไปทางขวา
2.	เร็วขึ้น	เร็วขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง
3.	ไม่เปลี่ยนแปลง	เร็วขึ้น	เคลื่อนไปทางซ้าย
4.	เร็วขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ไม่เปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 3 ค่าคงที่ของสมดุล

ความหมาย กำหนดให้ปฏิกิริยา $aA + bB \leftrightarrow cC + dD$ อยู่ในภาวะสมดุล

$$\text{จะได้ว่า } K = \frac{[C]^c [D]^d}{[A]^a [B]^b}$$

ข้อสังเกตเกี่ยวกับค่าคงที่ของสมดุล (K)

1. กรณีของปฏิกิริยาเนื้อผสม ค่า K จะขึ้นกับความเข้มข้นของสารที่เป็นก๊าซ (g) และสารละลาย (aq) เท่านั้น เพราะสารที่เป็นของแข็ง (s) กับของเหลว (l) จะมีความเข้มข้นที่คงที่ จึงไม่ทำให้ค่า K เปลี่ยนแปลงได้
2. ค่า K ที่หามาได้นี้ ใช้ความเข้มข้นหา จึงเรียกค่า K_c
3. ถ้าเป็นปฏิกิริยาของก๊าซความดันต่ำ อาจใช้ความดันหาค่า K ก็ได้

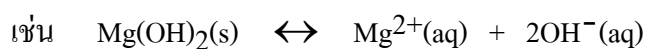
$$K_p = K_c (RT)^{\Delta N}$$

เมื่อ $\Delta N =$ โมลผลิตภัณฑ์ - โมลสารตั้งต้น

$$R = \text{ค่าคงที่ของก๊าซ} = 0.0821 \text{ Lit.atm / mol. K}$$

T = อุณหภูมิ (เคลวิน)

4. กรณีของสารที่ละลายน้ำได้น้อย

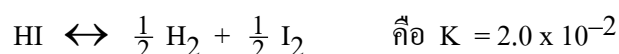

$$K_{sp} = [Mg^{2+}][OH^-]^2$$

เนื่องจากเป็นค่าคงที่ของการละลาย จึงเรียก K_{sp} (Solubility Product Constant)

5. หากนำจำนวนจริง n ใด ๆ คูณสมการโดยตลอด จะได้ว่า $K_{\text{ใหม่}} = K_{\text{เดิม}}^n$
6. ถ้าเขียนสมการกลับด้าน ค่า K จะกลับเศษเป็นส่วน และ ส่วนเป็นเศษเสมอ
7. ถ้านำ 2 สมการ มาบวกกัน ค่า $K_{\text{รวม}}$ จะเท่ากับค่า K ย่อย ๆ ของแต่ละสมการคูณกัน
- เช่น สมมุติ $A \leftrightarrow B + C$ มีค่าคงที่สมดุล = K_1
 $C + D \leftrightarrow E$ มีค่าคงที่สมดุล = K_2
- ถ้านำสมการ ① + ② เป็น $A + C + D \leftrightarrow B + C + E$ จะได้ว่า $K_{\text{รวม}} = K_1 \cdot K_2$
- ถ้านำสมการ ① - ② เป็น $A - C - D \leftrightarrow B + C - E$ จะได้ว่า $K_{\text{รวม}} = K_1 \div K_2$

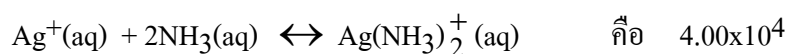
27(มข 48) กำหนดค่าคงที่สมดุลของปฏิกิริยา

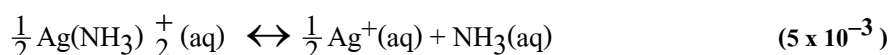
ค่าคงที่สมดุลของ $2HI \leftrightarrow H_2 + I_2$ เป็นเท่าใด

1. 1.0×10^{-1} 2. 1.0×10^{-2} 3. 4.0×10^{-2} 4. 4.0×10^{-4} (ข้อ 4)

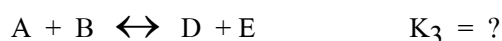
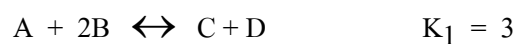
28(มข 42) กำหนดค่าคงที่สมดุลของปฏิกิริยา

จงหาค่าคงที่สมดุลของปฏิกิริยาต่อไปนี้

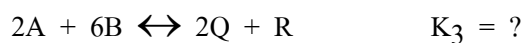
29. กำหนดปฏิกิริยาที่สภาวะสมดุล

ค่าของ K_3 คือข้อใด

1. 3   2. 5   3. 15   4. 45   (ข้อ 3)

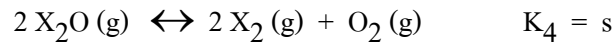
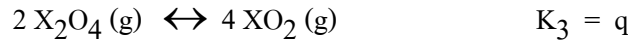
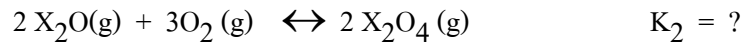
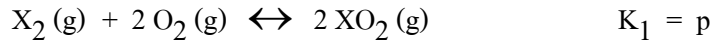
30(มข 43) กำหนดปฏิกิริยาที่สภาวะสมดุล

ค่าของ K_3 คือข้อใด

1. 100   2. 1.60   3. 0.16   4. 0.05   (ข้อ 3)

31(มข 47) ธาตุสมมุติ X รวมกับ ออกซิเจน มีสมการตามที่กำหนดให้ 4 สมการดังนี้

K_2 มีค่าตามข้อใด

1. sp/q 2. sp^2/q 3. $2sp/q$ 4. $2p + q + s$ (ข้อ 2)

ขั้นตอนการคำนวณเกี่ยวกับค่าคงที่สมดุล

ขั้น 1 ต้องเปลี่ยนปริมาณสารที่ต้องใช้เป็นความเข้มข้นหน่วย โมล/ลิตร เสมอ

โดยใช้ $c = \frac{\text{จำนวนโมล}}{\text{ปริมาตรสารละลาย(ลิตร)}}$ และ $n = \frac{g}{m} = \frac{N}{6.02 \times 10^{23}} = \frac{V}{22.4}$

เมื่อ n = จำนวนโมล   , g = มวลสารที่มีอยู่ (กรัม)

m = มวลโมเลกุล หรือ มวลอะตอม   , N = จำนวนโมเลกุล

V = ปริมาตรก๊าซ (dm^3 , Lit)

ขั้น 2 ต้องหาความเข้มข้นของสารที่จะใช้หลังสมดุล

ขั้น 3 เขียนสูตรหาค่าคงที่สมดุล แล้วแทนค่าความเข้มข้นของสารต่าง ๆ ลงไป

32(มข 40) เมื่อผสมก๊าซ A และก๊าซ B เข้าด้วยกันในภาชนะขนาด 500 cm^3 ที่อุณหภูมิ 70°C เมื่อเข้าสู่ภาวะสมดุล พบว่ามีก๊าซ A , B และ C เท่ากับ 2 , 2.5 และ 4 โมล ตามลำดับ จงคำนวณหาค่าคงที่สมดุลของปฏิกิริยาที่กำหนดให้ $A + 2B \leftrightarrow 2C$ (0.64)

33(มข 47) พิจารณาสมการ $H_2 + I_2 \leftrightarrow 2HI$ ซึ่งยังไม่ได้ดุล มีค่าคงที่สมดุลเท่ากับ 4.5 ที่ 28°C เมื่อก๊าซผสมเข้าสู่สมดุลแล้วในภาชนะ 4 dm^3 พบว่ามี $HI = 1.2 \text{ mol}$ และ $I_2 = 0.4 \text{ mol}$ อยากทราบว่า มี H_2 อยู่ที่ mol/dm^3 (0.2)

34(มข 38) ที่อุณหภูมิที่กำหนดให้ปฏิกิริยา $\text{H}_2(\text{g}) + \text{I}_2(\text{g}) \leftrightarrow 2\text{HI}(\text{g})$ มีค่าคงที่สมดุล $K = 9.0$ ที่อุณหภูมินี้พบว่าที่ภาวะสมดุลมี 0.60 โมล ของ HI และ 0.40 โมล ของ H_2 ในปริมาตร 2.0 dm^3 จงหาจำนวนโมลของ I_2 ที่ภาวะสมดุลนี้

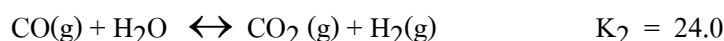
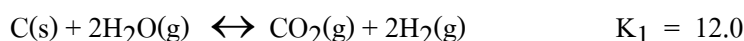
1. 0.40   2. 0.17   3. 0.10   4. 0.085   (ข้อ 3)

35(มข 43) ปฏิกิริยา $\text{N}_2(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{NO}(\text{g})$ เกิดที่ 1000°C มีค่าคงที่สมดุล $= 5.0 \times 10^{-3}$ ถ้ามี N_2 14.0 กรัม และ NO 15.0 กรัม ในภาชนะ 1.0 dm^3 จะมี O_2 อยู่กี่โมล (100)

36(มข 45) ปฏิกิริยาสลายตัวของหินปูน $[\text{CaCO}_3(\text{s})]$ ปริมาณ 10.00 กรัม ได้ปูนขาว $[\text{CaO}(\text{s})]$ และก๊าซ $[\text{CO}_2(\text{g})]$ เกิดขึ้นในภาชนะปิดขนาด 1 dm^3 ที่ 252°C และมีค่าคงที่สมดุลเท่ากับ 0.022 mol/dm^3 จงคำนวณหาปริมาณ $\text{CaO}(\text{s})$ ที่เกิดขึ้นภายในภาชนะที่ภาวะสมดุลในหน่วยมิลลิกรัม [มวลอะตอม $\text{Ca}=40$, $\text{O}=16$, $\text{C}=12$] (1232)

37(มข 44) พิจารณาปฏิกิริยา $\text{C}(\text{s}) + \text{H}_2\text{O} \leftrightarrow \text{CO}(\text{g}) + \text{H}_2(\text{g})$ เมื่อเริ่มต้นปฏิกิริยามี $\text{H}_2\text{O}(\text{g})$ อยู่ 9.00 กรัม และมี $\text{C}(\text{s})$ อยู่มากเกินพอ บรรจุในภาชนะปิดปริมาตร 2 dm^3 ที่อุณหภูมิ T ณ. ภาวะสมดุล จะมี $\text{CO}(\text{g})$ เกิดขึ้นกี่กรัม

กำหนดให้ ที่อุณหภูมิ T

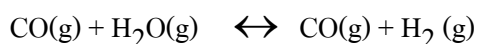

1. $14(\sqrt{1.25} - 0.5)$ 2. $14(\sqrt{3} - 1)$
3. $28(\sqrt{1.25} - 0.5)$ 4. $28(\sqrt{3} - 1)$ (ข้อ 2)

38(มข 35) $\text{X}(\text{aq}) + \text{Y}(\text{aq}) \leftrightarrow 2\text{Z}(\text{aq}) + \text{A}(\text{aq})$

เมื่อนำสารละลาย X 0.010 mol/dm^3 20 cm^3 สารละลาย Y 0.020 mol/dm^3 20 cm^3 สารละลาย Z 0.040 mol/dm^3 10 cm^3 และสารละลาย A a mol/dm^3 50 cm^3 มาผสมกันจะได้ระบบซึ่งอยู่ในภาวะสมดุลพอดี ค่าคงที่ของสมดุลของปฏิกิริยานี้เท่ากับ 0.14 จงหาค่าของ a (0.14)

39(มข 46) ค่าคงที่สมดุลของปฏิกิริยาข้างล่างนี้ที่ 1100 K มีค่าเป็น 0.25

ถ้าผสม CO 1.00 โมล H_2O 1.00 โมล , CO_2 2.00 โมล และ H_2 2.00 โมล เข้าด้วยกันที่อุณหภูมิดังกล่าว จงคำนวณจำนวนโมลของ $\text{H}_2(\text{g})$ ที่สมดุล (1)

40(มข 42) กำหนดสมการ $\text{SO}_2 + \text{NO}_2 \leftrightarrow \text{SO}_3 + \text{NO}$ และให้ความเข้มข้นเริ่มต้นของ SO_2 เป็น 0.5 mol/dm^3 และ NO_2 เป็น 0.6 mol/dm^3 เมื่อปฏิกิริยาสิ้นสุดลงมี NO_2 เหลือ 0.2 mol/dm^3 จงหาค่าคงที่สมดุล (8)

41(มข 49) ถ้าผสมสาร P จำนวน 1.2 โมล กับสาร Q จำนวน 1.6 โมล ในภาชนะ 2 dm^3 เพื่อศึกษาปฏิกิริยา $\text{P} + 2\text{Q} \leftrightarrow 2\text{R}$ เมื่อเข้าสู่สมดุลความเข้มข้นของ R วัดได้ 0.40 mol/dm^3 จงคำนวณค่าคงที่สมดุล (2.5)

42(มข 39) ที่ภาวะสมดุล สาร A ทำปฏิกิริยากับสาร B ในอัตราส่วน 1 ต่อ 2 mol ได้สาร C 2 mol ถ้าผสมสาร A 1.0 mol กับสาร B 1.8 mol ในภาชนะ 2 dm^3 เมื่อถึงภาวะสมดุลความเข้มข้นของ C เป็น 0.81 mol/dm^3 จงคำนวณค่าคงที่สมดุล (852.63)

43(มข 36) ปฏิกิริยา $2\text{CO}_2(\text{g}) \leftrightarrow 2\text{CO}(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g})$ ในภาชนะ 1 dm^3 เริ่มต้นด้วย CO_2 1.0 mol เมื่อถึงภาวะสมดุลที่อุณหภูมิหนึ่ง พบว่ามี O_2 เกิดขึ้น 5.6 dm^3 ที่ STP ค่า K ของปฏิกิริยานี้เป็นเท่าใด ($\text{C} = 12$, $\text{O} = 16$)

1. 0.12   2. 0.25   3. 0.50   4. 0.75   (ข้อ 2)

44(มข 37) ปฏิกิริยา $\text{Cl}_2(\text{g}) \leftrightarrow 2\text{Cl}(\text{g})$ มีค่า $K = 1.21 \times 10^{-6}$ ที่ 1000°C ถ้าใส่ Cl_2 1.0 mol ในภาชนะขนาด 1 dm^3 ที่ภาวะสมดุล Cl_2 จะสลายตัวไปกี่ mol

1. 1.1×10^{-3} 2. 1.21×10^{-6} 3. 1.1×10^{-6} 4. 5.5×10^{-4} (ข้อ 4)

45(มข 44) จากการทดลองศึกษาสมดุลของปฏิกิริยาระหว่าง $\text{H}_2(\text{g})$ กับ $\text{I}_2(\text{g})$ เกิดเป็น $\text{HI}(\text{g})$ ที่อุณหภูมิหนึ่งได้ผลดังตาราง

การทดลองที่	ความเข้มข้นเริ่มต้น (mol/dm^3)		ความเข้มข้นที่สมดุล (mol/dm^3)		
	$\text{H}_2(\text{g})$	$\text{I}_2(\text{g})$	$\text{H}_2(\text{g})$	$\text{I}_2(\text{g})$	$\text{HI}(\text{g})$
1	2.00×10^{-2}	1.4×10^{-2}	ไม่ได้วัด	ไม่ได้วัด	20.0×10^{-2}
2.	ไม่ได้วัด	ไม่ได้วัด	0.9×10^{-2}	0.01×10^{-2}	ไม่ได้วัด

จากข้อมูลในตารางความเข้มข้นเริ่มต้นของ $\text{I}_2(\text{g})$ ในการทดลองที่ 2 มีค่าเท่ากับ $A \times 10^{-2} \text{ mol/dm}^3$ A มีค่าเท่ากับเท่าไร (0.16)

ประโยชน์ของค่า K

$$\text{เนื่องจาก } K = \frac{[\text{ผลิตภัณฑ์}]}{[\text{สารตั้งต้น}]}$$

ดังนั้น ถ้าค่า $K > 1$ แสดงว่า $[\text{ผลิตภัณฑ์}] > [\text{สารตั้งต้น}]$ คือ เกิดปฏิกิริยาไปข้างหน้าได้ดี

ถ้าค่า $K < 1$ แสดงว่า $[\text{ผลิตภัณฑ์}] < [\text{สารตั้งต้น}]$ คือ เกิดปฏิกิริยาไปข้างหน้าได้น้อย

46(มข 37) ปฏิกิริยา $\text{Cl}_2(\text{g}) \leftrightarrow 2\text{Cl}(\text{g})$ มีค่า $K = 1.21 \times 10^{-6}$ ที่ 1000°C ถ้าใส่ Cl_2 1.0 mol ในภาชนะขนาด 1 dm^3 ที่ภาวะสมดุล Cl_2 จะสลายตัวไปกี่ mol (ข้อ 4.)

1. 1.1×10^{-3} 2. 1.21×10^{-6} 3. 1.1×10^{-6} 4. 5.5×10^{-4}

ก็คือในปริมาตร 1 ลิตร Cl_2 จะสลายตัวไป 5.5×10^{-4} mol นั้นเอง

โปรดทราบว่า การประมาณค่าเช่น $1 - x \approx 1$ จะทำได้ก็ต่อเมื่อ $\frac{[\text{สารตั้งต้น}]}{K} > 1000$ เท่านั้น หากมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1000 จะประมาณค่าเช่น $1 - x \approx 1$ ไม่ได้ ต้องคำนวณตรง

47(มข 48) ปฏิกิริยาการเตรียมแอมโมเนียเป็นดังสมการ $\text{N}_2 + 3\text{H}_2 \leftrightarrow 2\text{NH}_3$

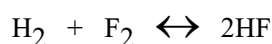
ที่อุณหภูมิหนึ่ง มีค่าคงที่สมดุลเป็น $6.02 \times 10^{-2} \text{ L}^2/\text{mol}^2$ เมื่อเริ่มปฏิกิริยาโดยการเติม N_2 และ H_2 ชนิดละเท่า ๆ กัน และตั้งทิ้งไว้ให้ระบบเข้าสู่สมดุล ได้ความเข้มข้นของก๊าซทั้ง 3 ชนิด ดังตาราง

ก๊าซ	ความเข้มข้น (mol/L)	
	เริ่มต้น	ที่สมดุล
N_2	1.00	x
H_2	1.00	y
NH_3	–	z

ข้อสรุปใดถูกต้อง

1. $y > x$ 2. $y > z$ 3. $z > x$ 4. $x = y$ (ข้อ 2)

48(มข 48) กำหนดปฏิกิริยาระหว่าง H_2 กับ F_2 ดังนี้

เมื่อเติมสารทั้งสามชนิด ชนิดละ 3.00 mol ในภาชนะขนาด 1.5 dm^3 และทิ้งไว้จนกระทั่งระบบเข้าสู่สมดุล พบว่ามี HF อยู่ 4.50 mol/dm^3 จงหาค่าคงที่สมดุลของปฏิกิริยา (36)

$$K_p = \frac{(\text{ความดันของไนโตรเจนไดออกไซด์})^2}{(\text{ความดันของไดไนโตรเจนเตตรอกออกไซด์})}$$

จงหาค่า K_p

(2)

ตอนที่ 4 การเปลี่ยนแปลงค่าคงที่ของสมดุล

กระบวนการ	การเปลี่ยนแปลงสมดุล	การเปลี่ยนแปลงค่าคงที่ของสมดุล (K)
เพิ่มลดความเข้มข้น	✓	✗
เพิ่มลดความดัน	✓	✗
เพิ่มลดอุณหภูมิ	✓	✓
กะตะไลต์	✗	✗

✓ คือ มีการเปลี่ยนแปลง

✗ คือ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

54(มข 36) ปฏิกิริยา $C(s) + H_2O(g) \leftrightarrow CO(g) + H_2(g)$ เป็นปฏิกิริยาคูดความร้อนสถานะใดที่จะทำให้ค่าคงที่ของสมดุลเพิ่มขึ้น

1. เพิ่ม $H_2O(g)$
2. เพิ่มปริมาตร
3. เพิ่มอุณหภูมิ
4. ทุกสถานะในข้อ 1, 2 และ 3 (ข้อ 3)

55(มข 39) ผลการทดลองการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ และค่า K ของปฏิกิริยา $P(g) \leftrightarrow Q(g)$ แสดงในตาราง

อุณหภูมิ °C	ค่าคงที่สมดุล
T_1	1.2×10^{-4}
T_2	2.4×10^{-2}
T_3	3.6×10^{-1}
T_4	9.0×10

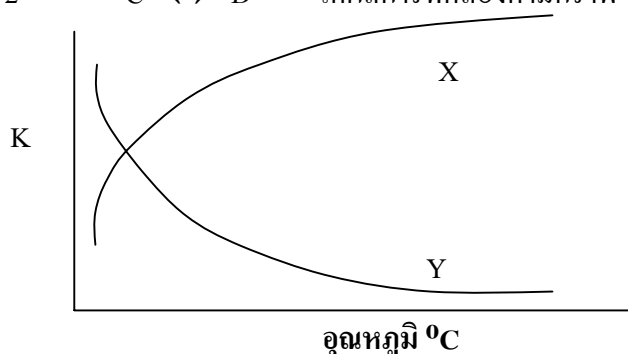
ถ้าปฏิกิริยานี้เป็นปฏิกิริยาคูดความร้อน การเรียงลำดับของอุณหภูมิที่ถูกต้อง คือ

1. $T_1 = T_2 = T_3 = T_4$
2. $T_1 < T_2 < T_3 < T_4$
3. $T_1 > T_2 > T_3 > T_4$
4. $T_1 \leq T_2 \leq T_3 \leq T_4$ (ข้อ 2)

56(มข 47) พิจารณากราฟระหว่างค่าคงที่สมดุล K กับอุณหภูมิของปฏิกิริยา

สมการที่ 1 $A \leftrightarrow B$ ได้ผลการทดลองตามกราฟ X

สมการที่ 2 $C \leftrightarrow D$ ได้ผลการทดลองตามกราฟ Y

ข้อความที่สรุปได้ถูกต้องคือข้อใด

(ข้อ 4)

1. เมื่อเพิ่มอุณหภูมิให้กับสมการที่ 2 ผลลัพธ์จะเพิ่มขึ้น
2. เมื่อลดอุณหภูมิให้กับสมการที่ 1 ผลลัพธ์จะเพิ่มขึ้น
3. กราฟ X ได้จากการศึกษาปฏิกิริยาคายความร้อน และกราฟ Y ได้จากปฏิกิริยาดูดความร้อน
4. ลดอุณหภูมิในสมการที่ 2 และเพิ่มอุณหภูมิในสมการที่ 1 จะได้ผลลัพธ์มากขึ้น

57(มข 41) ปฏิกิริยาต่อไปนี้ $4 \text{NH}_3(\text{g}) + 3 \text{O}_2(\text{g}) \leftrightarrow 2 \text{N}_2(\text{g}) + 6 \text{H}_2\text{O}(\text{g})$

มีค่าคงที่สมดุลที่ 25°C เท่ากับ 1×10^{28} ถ้าเพิ่มความดันของปฏิกิริยานี้ที่ 25°C

ข้อความต่อไปนี้ข้อความใดถูกต้อง

1. จะเกิด $\text{NH}_3(\text{g})$ เพิ่มขึ้น เป็นผลให้ค่าคงที่ของสมดุลนี้ลดลง
2. จะเกิด $\text{O}_2(\text{g})$ ลดลง เป็นผลทำให้ค่าคงที่ของสมดุลนี้เพิ่มขึ้น
3. จะเกิด $\text{N}_2(\text{g})$ เพิ่มขึ้น เป็นผลทำให้ค่าคงที่ของสมดุลนี้เพิ่มขึ้น
4. จะเกิด $\text{H}_2\text{O}(\text{g})$ ลดลง เป็นผลทำให้ค่าคงที่ของสมดุลนี้เท่าเดิม

(ข้อ 4)

58(มข 50) จากสมการ $\text{Ag}_2\text{CO}_3(\text{s}) \leftrightarrow \text{Ag}_2\text{O}(\text{s}) + \text{CO}_2(\text{g})$

กำหนด K_p เป็นค่าคงที่ของสมดุลที่ใช้ความดันมีค่า $3.16 \times 10^{-3} \text{ atm}$ ที่ 298 K แต่มีค่า

1.48 atm ที่ 500 K ข้อความใดถูกต้อง

1. ผลผลิตของคาร์บอนไดออกไซด์จะเพิ่มเมื่อเพิ่มความดัน
2. ผลผลิตของคาร์บอนไดออกไซด์ไม่ขึ้นกับอุณหภูมิ

3. ปฏิกิริยาไปข้างหน้าเป็นปฏิกิริยาคูดความร้อน

4. ค่า K_p ขึ้นกับปริมาณของ Ag_2CO_3 (ข้อ 3)

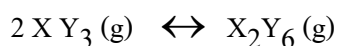
59(มข 44) ระบบต่อไปนี้อยู่ในภาวะสมดุล $CO(g) + 2 H_2O(g) + \text{พลังงาน} \leftrightarrow CH_3OH(l)$

ข้อใดถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น เมื่อมีการรบกวนภาวะสมดุลด้วยวิธีการต่างๆ (ข้อ 3)

การรบกวนสมดุล	ภาวะสมดุล	ทิศทางของปฏิกิริยา	ค่าคงที่สมดุล	อัตราการเกิดปฏิกิริยา
1. เติมแก๊ส H_2 ที่มีอุณหภูมิเท่ากับระบบ	เปลี่ยน	ไปข้างหน้า	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน
2. เติมแก๊ส He ที่มีอุณหภูมิเท่ากับระบบ	ข้อมูลไม่เพียงพอ	ข้อมูลไม่เพียงพอ	ไม่เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน
3. หล่อภาชนะด้วยน้ำเย็น	เปลี่ยน	ย้อนกลับ	ลดลง	ลดลง
4. เติมผลเหล็กที่มีอุณหภูมิเท่ากับระบบลงในภาชนะ	เปลี่ยน	ข้อมูลไม่เพียงพอ	ไม่เปลี่ยน	เร็วขึ้น

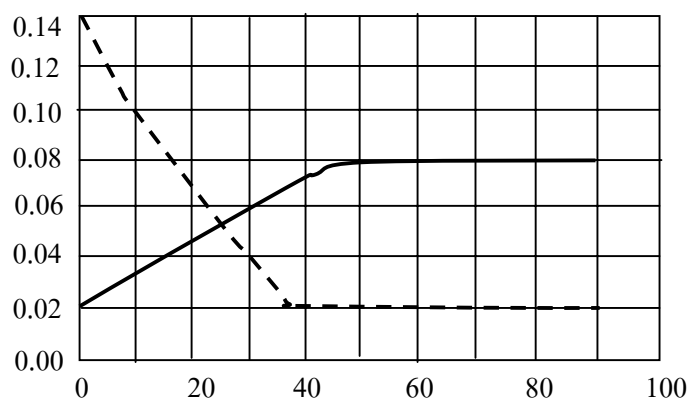
คำชี้แจง ข้อมูลต่อไปนี้ใช้ในการตอบคำถาม 2 ข้อถัดไป

จากการทดลองเพื่อหาภาวะสมดุลของปฏิกิริยา

ที่อุณหภูมิ $25^\circ C$ และความดัน 1.5 บรรยากาศได้ผลการทดลองดังแสดงในกราฟข้างล่างนี้

ความเข้มข้น (mol/dm^3)

เวลา (นาที)

60(มข 35) ค่าคงที่ของสมดุลของปฏิกิริยานี้จะเท่ากับเท่าใด

ก. $4.0 \times 10^2 \text{ dm}^3 / \text{mol}$

ข. $2.5 \times 10^{-3} \text{ mol/dm}^3$

ค. $2.0 \times 10^2 \text{ dm}^3 / \text{mol}$

ง. $2.8 \times 10^{-2} \text{ mol/dm}^3$

(ข้อ ค)

61(มข 35) ข้อความต่อไปนี้ข้อความใด ถูกต้อง เมื่อเพิ่มความดันของระบบนี้เป็น 2.0 บรรยากาศที่อุณหภูมิคงที่ ค่าคงที่ของสมดุลใหม่จะเป็นอย่างไร

ก. เท่าเดิมเพราะค่าคงที่ของสมดุลเป็นค่าคงที่เสมอที่อุณหภูมิคงที่

ข. เพิ่มขึ้นเพราะความเข้มข้นของ xy_3 ลดลงค. ลดลงเพราะความเข้มข้นของ $x_2 y_6$ เพิ่มขึ้นง. ลดลงเพราะความเข้มข้นของ xy_3 เพิ่มขึ้น

(ข้อ ก)